

Užitečné tipy & triky pro Windows

Pravidelná dávka tipů, lstí a figlů pro váš operační systém a aplikace

JAKUB POVOLNÝ

Ačkoliv mi fyzická práce z principu nevádí, přesto jsem s radostí opustil na chvíli rekonstrukci svého nového příbytku, abych vám alespoň trochu pomohl s rekonstrukcí vašich Windows a také sepsal nezbytný úvodník.

V minulém roce se na poli operačních systémů neudálo nic extra významného. Odborná i laická veřejnost s uspokojením konstatovala, že poslední verze desktopových Windows (XP) se docela povedla a Microsoft se podařilo spojit multimediální podporu se stabilitou bývalé řady NT. Dočkali jsme se také nové verze nejznámějšího kancelářského balíku, která s sebou ale přinesla pouze změny nepřilíhající podstatně pro standardního uživatele.

Někdy za dva roky bychom se měli dočkat nových Windows s pracovním názvem Longhorn, která pravděpodobně dále přiblíží rozsáhlé možnosti počítačů i těm největším začátečníkům. Plánuje se konečně i ovládnutí hlasem, jež bylo dosud (s výjimkou OS/2) realizováno pouze externími programy a utilitkami.

Stále častěji se na desktopech dostává do popředí zájmu Linux. Výrobci hardwaru začínají standardně dodávat své firemní ovladače, dokonce i „velký“ Intel se rozhodl vytvořit linuxové ovladače pro mobilní čipovou sadu Centrino. Ať se názory na Linux liší od člověka k člověku, konkurence na poli operačních systémů jim určitě neuškodí (jak některé jazyky tvrdí) a pro uživatele bude vždy pouze přínosem.

Dnešní tipy a triky obsahují opět něco z Windows i s MS Office. V tomto dílu je to zhruba padesát na padesát. Přeji příjemné počtení.

TIPY PRO WINDOWS

Vlastní DNS

(Win 95/98) Jelikož se asi většina běžných uživatelů nikdy s pojmem DNS nesetkala, pokusím se nejprve o malé vysvětlení. Zkratka DNS (Domain Name System) vznikla hlavně proto, aby nám nevědomým uživatelům usnadnila život.

Možná je vám známo, že každý počítač v síti internet vlastní jedinečnou číselnou adresu, takzvanou adresu IP (Internet Protocol). Ta se skládá ze

čtyř částí, které přesně určují začlenění toho konkrétního počítače ve velmi komplikovaném stromu internetu. Typicky může IP adresa vypadat nějak takto: 192.168.100.11. Na první pohled vidíte, že je toto označení sice přesné, ale pro laika naprosto anonymní a nic neříkající. Proto vzniklo DNS, které umožňuje této číselné adrese přiřadit v podstatě jakékoliv jméno (doménu), jež je pro běžného uživatele podstatně srozumitelnější.

Na internetu pak existují servery DNS, jež si pravidelně vyměňují informace o tom, kterým číselným adresám jsou přiřazeny odpovídající adresy jmenné. Vy potom do internetového prohlížeče napíšete prostě www.pcvworld.cz, ale váš nejbližší DNS server toto jméno okamžitě převede na 195.144.101.45, tak aby data věděla, kam mají po síti utíkat.

Nyní k samotnému tipu. Jak bylo naznačeno výše, po zadání jmenné adresy do prohlížeče musí být tato převedena na číselnou, aby prohlížeč věděl, od jakého počítače na internetu si má stránky vyžádat. DNS server pro vás potom obvykle zajišťuje váš poskytovatel internetu.

Při každém překladu jmenné adresy na číselnou je ale potřeba kontaktovat právě nejbližší DNS server (na internetu), což znamená zpomalení a zbytečné zatížení vaší třeba ne zrovna rychlé modemu linky. Tyto dotazy jsou navíc poměrně časté. Jestliže si chcete trochu pomoci, můžete vašim Windows dát seznam nejnavštěvovanějších WWW serverů i s jejich číselnými adresami, a pokud potom tyto servery navštívíte, nebude nutné obtěžovat s dotazy DNS na internetu, ale Windows si zjistí číselnou adresu z vlastních zdrojů.

Vše se odehrává v nenápadném souboru `hosts.sam`, který můžete nalézt ve složce Windows. Přípona `sam` znamená `sample`, jedná se tedy o ukázkový soubor. Jestliže odmažete v jeho názvu příponu `sam`, stane se aktivním a Windows jej začne prohledávat dříve, než požádají o překlad adres nejbližší DNS. Do tohoto souboru se tedy vyplátí vypsání číselné a odpovídající jmenné adresy nejpočítanějších serverů na internetu, a tak tento překlad o řád urychlit. Náš soubor `c:\windows\hosts` by mohl vypadat takto:

```
127.0.0.1localhost
195.144.101.45www.pcvworld.cz
```

První adresa definuje číslo vašeho lokálního rozhraní, které má každý počítač. Druhá pak číslo serveru www.pcvworld.cz, jež jsme uvedli už výše. Takto můžete do souboru `hosts` přidat libovolný počet serverů na internetu, ale i ve vaší lokální síti, což může často vyřešit známý problém s „viděním/neviděním se v okolních počítačích“.

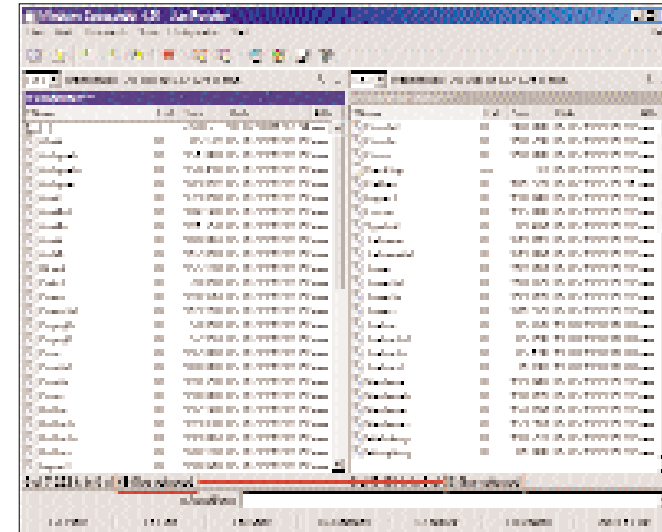
Není od věci si na závěr ukázat, jak zjistit číselnou adresu libovolného WWW serveru na internetu, tak abyste ji případně mohli dopsat do výše uvedeného souboru. Jděte do menu `Start – Programy – Příslušenství` a spusťte `Příkazový řádek`. Do něj napíšete například příkaz

```
ping www.pcvworld.cz
```

a obdržíte mimo jiné i číselnou adresu tohoto serveru, kterou jsme zde již zmiňovali. Při tomto testu musíte být samozřejmě připojeni na internet.

Máte málo fontů?

(Win 98/Me) Následující tip je určen pouze pro uživatele Windows 98 a Windows ME, kteří trpí nedostatkem standardních řezů písma (tak-

zvaných fontů). Jestliže nainstalujete jednu z těchto verzí Windows na váš počítač, dostane se vám také standardní nabídka písem, jež potom můžete použít například při tvorbě dokumentů v MS Wordu. Pokud koupíte počítač s již předinstalovaným systémem, není situace o mnoho lepší.

Přitom jsou na instalačním CD další fonty, které se standardně nepoužívají. V následujícím tipu si ukážeme, jak je z instalačního CD dostat a aktivovat ve vašich Windows.

Vložte do CD-ROM mechaniky instalační CD vašich Windows a jděte do menu `Start – Spustit`. Zde vepíšete následující příkaz podle verze Windows, kterou používáte. Pro Windows ME napíšete (za předpokladu, že písmeno vaší CD-ROM mechaniky je D a fonty budeme instalovat na disk C):

```
extract /A /L C:\Novofonty D:\Win9X\Base2.Cab *.ttf
```

Pro Windows 98 napíšete tento příkaz:

```
extract /A /L C:\Novofonty D:\Win98\Base4.Cab *.ttf
```

Oba příklady se od sebe liší pouze umístěním instalačních souborů na CD. Po potvrzení program `extract` vyextrahuje písma z uvedených balíčků (cabinet files). Ta se uloží do adresáře `c:\Novofonty`.

V případě Windows 98 zde po dokončení naleznete 49 fontů, přitom při standardní instalaci vám Windows nainstalují pouze 33 z nich.

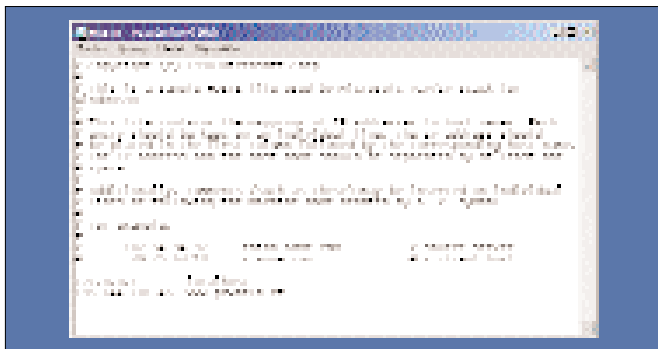
Nyní ještě musíme přidat samotné fonty do Windows tak, aby se vám objevily v nabídkách písem v jednotlivých aplikacích. Windows mají fonty uložené ve skrytém adresáři `c:\windows\fonts`. Jděte do menu `Start – Na-`

stavení – Ovládací panely a poklepejte na ikonu `Písma`. Zde uvidíte seznam již nainstalovaných fontů. Pokud na vybraný z nich poklepete, zobrazí se vám konkrétní vzhled písma a informace o něm. Přidání nových fontů provedete takto. V roletovém menu `Soubor` zvolte `Nainstalovat nové písmo` a v následném dialogu vyberte adresář `c:\Novofonty`. Po načtení písem z tohoto adresáře vyberte v seznamu ta, která chcete nainstalovat, a vše potvrďte. Abyste mohli po úspěšném přidání smazat složku `Novofonty` z vašeho pevného disku, zaškrtněte políčko `Kopírovat písma do složky písem`. Windows si potom vezmou potřebné soubory a uloží si je do vlastního adresáře s fonty. Na závěr s klidným svědomím výše uvedenou složku smažte. Nová písma jsou ihned připravena k použití.

Tiskněte WWW stránky úsporněji

(IE 5/6) S novými verzemi přináší Internet Explorer i nové funkce a možnosti konfigurace. Vzpomeňme ještě na časy krkolomného ukládání stránek pro pozdější off-line prohlížení. Tyto problémy jsou dnes až na výjimky vyřešeny. Velmi vylepšen byl i tiskový subsystém IE, který měl zpočátku s tiskem složitějších WWW stránek obrovské problémy. Dnes lze již mnoho věcí navolit, a celý tisk tak více přizpůsobit svým požadavkům.

Vše podstatně se nastavuje v dialogovém okně `Tisk`, které vyvoláte z roletového menu `Soubor`. Zde toho ještě moc nenastavíte a v dialogu `Vzhled stránky` je to jen o málo lepší. Bohužel jistou věc nenajdete nikde. Jde o tisk pozadí na stránce. Dnešní webové stránky jsou velmi barevné, někdy je pozadí tmavé a při tisku na černobílém a jehličkové tiskárně nebudete s výstupem rozhodně spokojeni.

Novinka na slovenském trhu

ABRA® G2

Výkonný ekonomický software pro malé firmy

Legislativní jistota

i po vstupu do EU

Více na www.abra.cz | www.abra.sk

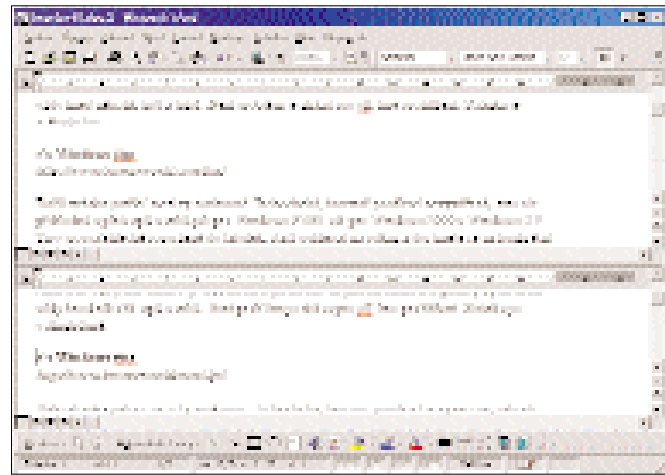
Proto je výhodnější pozadí a barevné obrázky netisknout. Jděte do roletového menu *Nástroje* a zvolte *Možnosti Internetu*. Zde jděte až na poslední záložku *Upřesnit a v seznamu voleb se přesuňte do sekce Tisk*. Tady najdete jedinou, zato podstatnou volbu *Tisknout barvy a obrázky na pozadí*. Tuto volbu odškrtněte a ušetříte si jak barvu, tak jehličky, popřípadě toner a navíc budou vaše tisky přehlednější.

TIPY PRO MS OFFICE

Jeden dokument, více oken

(Word 2000/XP) Již v jednom z dřívějších dílů jsme popisovali způsob, jak si ulehčit práci s více dokumenty v jednom okně programu Word pomocí uspořádání těchto dokumentů na pracovní ploše. Dnes se podíváme na něco obdobného, ale bude se jednat pouze o práci s jedním dokumentem.

Jako příklad, kdy využijete níže popsany postup, se jeví práce na velmi dlouhém dokumentu. Potom polovinu vašeho času zabere neustálé přejíždění z jednoho konce na druhý, buď pomocí postranní lišty, nebo rychleji pomocí kláves PageUp/Down, Home a End. V tomto případě je výhodnější otevřít dokument jakoby vícekrát pomocí roletového menu *Okno* a volby *Nové okno*.

Ale popořádku. Spusťte Word a otevřete libovolný dokument. Poté jděte do roletového menu *Okno* a zvolte položku *Nové okno*. Tentýž dokument se otevře znovu a překryje původně otevřený. Jděte opět do menu *Okno* a zvolte možnost *Rozdělit*. Kurzor myši se promění v čáru, kterou vyznačíte předěl mezi dvěma budoucími okny. Po potvrzení uvidíte obě otevřená okna se stejným dokumentem na jedné obrazovce, rozdělená tak, jak jste určili.

Intertipy

Je po vánočních prázdninách a všichni už jistě naplno žijeme novým rokem 2004. V době, kdy budete číst tento článek, už možná nebude ani sníh a jaro se pomalu začne hlásit o slovo. Kromě přírody kolem nás by pomalu měly začít rozmrazit i vztahy okolo českého internetu.

Chystá se prodej Českého Telecomu, který jistě ozdraví náš telekomunikační trh. Oba starší mobilní operátoři o sobě před Vánoci také dali vědět a nabízejí neomezené datové připojení za velmi rozumnou cenu. GPRS je sice poměrně pomalé, nicméně oproti stále propagovanému domácímu ISDN je to „neomezená“ bomba. Snad se i poslední nejmladší mobilní operátor blýskne nabídkou datových služeb podobného ražení jako konkurence.

Pro ty ostatní zůstává k dispozici stále se rozmáhající Wi-Fi a také kabelové televize, které vidí v internetu svoji budoucnost, a to je jen dobře.

Dnešní internetové tipy přinesou opět několik zajímavých odkazů ze světa Windows a aplikací pro ně. Nastartujeme prohlížeče a...

Internetové tipy

www.internet-tipy.cz

Začneme na domácí stránce, kde nenajdete tipy takové, na jaké jste v odkazech tohoto seriálu běžně zvyklí. Stránka je totiž jakýmsi portálem, jehož autoři shromažďují užitečné a zajímavé odkazy.

Po levé straně máte k dispozici menu s přehledem oblastí lidského

zájmu. Po výběru oblastí, např. *Auto-Moto*, se dostanete na seznam internetových stránek s odpovídající náplní, kde každá položka seznamu obsahuje stručnou a výstižnou anotaci daného serveru. Vše je velmi přehledné a vždy se dostanete ke kladenému cíli. Například sekce *Download* obsahuje dobře popsany seznam serverů se softwarem pro okamžitě stažení.

Internet pro děti

www.alik.cz

Další povedená stránka z českých luhů a hájů. Tentokrát určená výhradně dětem. Pro náš seriál je zajímavá její sekce Tipů, kterou najdete pod stejnojmenným tlačítkem v horní části stránky.

Tipy jsou rozděleny do několika oblastí. Například pod odkazem *Hračky* najdete mnoho informací o nově vytvořených a prodávaných hračkách různých firem. Další povedenou oblastí jsou *Časopisy* s podobným obsahem. Samotné tipy se sice počítačů moc netýkají, ale fakt, že je děti prohlížejí na internetu, tj. pravděpodobně přes PC, je postačující pro zařazení do našeho seriálu.

Jak na Web

www.jaknaweb.com/tipy_no.php

Konec legrace, přejděme k vážnějšímu odkazům, kterými se budeme v dnešním dílu tipů na zajímavé webové stránky zabývat. Jsou to tipy

pro internet, zejména však pro tvorbu WWW stránek.

První takovou stránkou je server *Jak na Web*. Ihned v úvodu se dostanete (na výše uvedeném odkazu) na seznam tipů a triků pro tvorbu internetových stránek. Tipy jsou sice netříděné, ale zato je jich opravdu hodně. Jednotlivé odkazy jsou zpracovány přehledně, za občasného použití ilustrační grafiky.

V levé části stránky je pak všudypřítomné menu, obsahující dlouhý seznam programovacích jazyků a technologií používaných při tvorbě WWW stránek. Pod každou položkou je další dělení obsahující tutoriály, software, návody a podobně.

Mezi další služby patří kniha návrhů, možnost přihlášení se do diskusního fóra a kontakt na autora. Hezky český.

Webmaster Help

web2000.webpark.cz

Jak již sám název této graficky velmi zdařile zelené stránky napovídá,

Nyní můžete v každém okně editovat jinou část vašeho dokumentu s tím, že fakticky editujete pouze jeden dokument, změna provedená v dolním okně se ihned projeví i v tom horním.

Na závěr zbývá upozornit na poslední možnost roletového menu *Okno*, a to položku *Uspořádat*. Její smysl plyne z jejího jména. Získáte zde lépe rozložení dvou a více oken Wordu na pracovní ploše Windows (nikoliv v rámci jednoho Wordu).

Tabulka ve Wordu

(Word 2000) Jsou zhruba tři způsoby, jak vložit tabulku do dokumentu MS Wordu. Prvním je vložení obrázku s již hotovou tabulkou (tj. řešení k ničemu, vzhledem k nemožnosti další editace), druhým je vložení tabulky vyhotovené v některém z tabulkových kalkulátorů a třetím je možnost vytvoření tabulky přímo pomocí jednoduchého editoru, který je součástí MS Wordu. V tomto tipu si ale nebudeme popisovat způsob návrhu tabulky v dokumentu Wordu, zaměříme se pouze na dvě užitečné funkce, o něž možná někteří z vás ještě nezavádili.

Jestliže vyhotovíte ve Wordu tabulku, patrně se vám rozjede přes celou šířku stránky. To lze samozřejmě upravit prostým potažením jednotlivých čar, ale stále nelze napsat kolem tabulky žádný text. Stejně jako u vložené grafiky je nutné nastavit tabulce způsob obtékání. Pokud již máte ta-

bulku hotovou, v roletovém menu *Tabulka* můžete zvolit položku *Vlastnosti tabulky*. V tomto dialogu ihned na první záložce volíte nejen způsob zarovnání, ale také typ obtékání. Po potvrzení se tabulka umístí správně do textu. Pro upravení velikosti okrajů použijte tlačítko *Možnosti*, umístěné na té samé záložce.

Jestliže vaše tabulka přesahuje rozměrem přes několik stran dokumentu, možná uvidíte další užitečnou volbu v dialogu *Vlastnosti tabulky*. Na záložce *Řádek* lze zvolit opakování vybraného řádku (typicky názvu jednotlivých sloupců) na počátku každé nové stránky, na kterou zasahuje vaše tabulka. Tím výrazně přispějete k její přehlednosti. Stačí zaškrtnout volbu *Opakovat jako řádek záhlaví*. Nejlépe je vybrat konkrétní řádek ještě před vstupem do dialogu *Vlastnosti tabulky*. Pokud jste na to zapomněli, můžete provést alespoň částečně výběr řádku pomocí tlačítek *Předchozí řádek*, *Následující řádek* na záložce *Řádek*.

Tímto tipem se dnes rozloučíme, za měsíc u šedesátého dílu našeho seriálu opět na shledanou.

4 0084/OK

najdou zde odpovědi na své otázky hlavně budoucí tvůrci a správci WWW stránek.

Hned na úvodní stránce najdete budoucí tvůrci něco velmi cenného. A to pojednání o tom, jak stránky navrhovat tak, aby byly pro budoucí uživatele co možná nejčitelnější, a tím pádem nejnavštěvovanější. Po přečtení těchto rad se můžete obrátit směrem k menu v levé části stránky.

Zde opět najdete seznam odpovídajících programovacích jazyků používaných na WWW. Pod jednotlivými odkazy se pak skrývá přehledný popis problému, doplněný příklady. Stránka nabízí zaslání novinek na váš e-mail.

Jak psát Web

www.jakpsatweb.cz

I přes zřejmou podobnost v názvu si prosím tuto stránku nepleťte s odkazem uvedeným výše, i když je obsahově samozřejmě podobná.

Ihned v úvodu jste zavaleni rozsáhlou nabídkou s návody na výro-

bu WWW stránek. V horní části pak najdete čtyři základní záložky, které se zvlášť věnují jednotlivým oblastem. Jednotlivé záložky pod sebou obsahují rozsáhlé stránky, pokudé v určité barvě, ve kterých se poté pohybujete pomocí menu v levé části. Nabídka je opravdu bohatá. Texty jsou přehledné a dobře čitelné. Stránka obsahuje i v tomto případě nezbytný vyhledávač. Český.

WebTip

www.webtip.cz

Další povedená stránka, věnující se kompletní tvorbě WWW od počátečního návrhu až po realizaci pomocí některé z mnoha technologií a jazyků. Stránka je podobně jako v jednom z předchozích případů rozdělena do čtyř základních sekcí: Software, Technologie, Design a Služby, které jsou barevně odlišeny.

V sekci Software (zelená) najdete popisy, informace a tipy pro práci s různými jednoduchými i po-

ročilými editory pro tvorbu internetových stránek. Technologie se zase komplexně věnuje programovacím jazykům a skriptování. V Designu si počtete o pravidlech pro navrhování stránek, včetně nezbytných typografických pouček. No a ve Službách najdete možnost přihlášení se do diskusního fóra, nebo třeba adresář firem.

Stránka nabízí zaslání novinek elektronickou poštou a obsahuje nezbytný vyhledávací nástroj. Hezky český.

Webový Guru

www.webguru.cz

Výborně provedená stránka, určená pro tvůrce webů v PHP. Webguru obsahuje hlavně mnoho článků a tipů pro vytváření stránek v jazyce PHP. Obsahuje také mnoho užitečných odkazů jak na stránky s podobným zaměřením, tak na užitečný software. K dispozici máte i možnost přihlášení do diskusních skupin, novinky je možné si nechat zasílat na e-mailovou adresu. Ser-

ver obsahuje nezbytný vyhledávač a mnoho dalšího. Pro tvůrce PHP stránek téměř povinnost. Český.

Java Skript Library

java.tatousek.cz

Neboli knihovna javovských aplikací a skriptů. Stránka působí na první pohled jako jakýsi portál pro programátory v jazyce Java. Najdete zde osm základních odkazů, z nichž stojí za zmínku *Archiv skriptů*, *Diskusní fóra* či *E-mail konference*.

Pod těmito odkazy pak najdete přesně to, co byste tam najít chtěli, například v archivu skriptů se vám objeví dlouhá tabulka se skripty, které můžete ihned stáhnout. Diskusní fóra zase obsahují nabídku diskusních skupin o Javě. Jednotlivé sekce obsahují své vlastní prohledávače, takže se v množství informací neztratíte. Na stránky je možné přidávat i vlastní skripty. Vše v češtině.

Tímto odkazem se pro tento měsíc rozloučíme. Příště se těším opět na shledanou.

